

Anna Ballbona guanya el cinquè premi Llibres Anagrama

La novel·la 'No soc aquí' reflexiona sobre família i identitat

JORDI NOPCA
BARCELONA

“És clar que és una idea vaporosa, estrambòtica i aleatòria, això que s’anomena tronc familiar”, escriu la narradora de *No soc aquí*, la novel·la amb què la periodista i escriptora Anna Ballbona ha guanyat la cinquena edició del premi Llibres Anagrama de novel·la, dotat amb 6.000 euros i al qual s’han presentat 28 llibres. La primera persona que explica la història de Ballbona reflexiona sobre el seu entorn més proper mentre espera una criatura.

“Tinc la impressió que quan fa quatre anys vaig quedar finalista d’aquest premi amb *Joyce i les gallines* ja vaig obrir la porta a poder continuar explicant històries”, va dir l’autora ahir a l’Hotel Condes de Barcelona. “*No soc aquí* és una novel·la sobre com la família determina el lèxic de les persones, que anem bevent cada dia i ens construeix com a persones, i a vegades també ens destrueix”, va resumir Mita Casacuberta en nom del jurat, del qual formaven part Guillem Gisbert, Imma Monsó, Jordi Puntí i les editores Isabel Obiols i Silvia Sesé.

La Mila, narradora de la novel·la de Ballbona, neix a finals de la dècada dels setanta del segle XX “en un barri apartat i mal urbanitzat, encaixonat entre una autopista, un cementiri i un polígon industrial”. Filla de pagesos que van haver de canviar el tractor per la cadena de muntatge, “en el seu lèxic familiar més remot hi sobresurten els mots *portland*, del ciment amb què van tancar l’era de casa, i *kennebec*, de les patates que plantaven a l’hort”. El pare, per exemple, en comptes de dir *gilipolles* diu *filipolles*, i l’autora va assegurar, irònicament, que ha fet aquest llibre perquè “mig Catalunya passi de dir *gilipolles* a *filipolles*”. La mare diu que li “aixafaria el cap” a algú quan s’hi enfada, i quan algú no li agrada el títol de “mumarota”.

Una mirada al cordó industrial

“També som una mica com parlem, i el tema de la llengua és molt important en la novel·la -afegeix Ballbona-. *No soc aquí* aborda l’estranyesa familiar i del seu propi món: és filla de pagesos, però el pare ha passat a treballar a la fàbrica, encara que estigui ancorat en unes formes de vida antigues, reculades. Viuen en un barri d’un poble sense nom, a trenta minuts de Barcelona. Un dels temes que abordo al llibre és el del cordó industrial, que surt tant a les novel·les com als poemes. No són llocs on només hi hagi *quillos* i *chonis*. S’hi fuma, s’hi fa l’amor, s’hi fan traficuejos: tot això i més és el que volia mostrar al llibre”. L’autora destaca un altre element impor-

La periodista i escriptora Anna Ballbona (Montmeló, 1980) a l’Hotel Condes de Barcelona ahir al migdia. FRANCESC MELCION

tant de *No soc aquí*, “la descoberta del do” que li fa un “curandero”, a qui la família es refereix com “Thome d’allà dalt”. Mentre la protagonista i narradora del llibre estudia història de l’art, va a fer un Erasmus a París, “on queda aclaparada”. Això permet a l’autora explorar la ciutat i, d’alguna manera, comparar-la amb Barcelona.

La protagonista acaba treballant en una “editorial de llibres de text” perquè “fa una sèrie de coses sense adonar-se’n i sense tenir la sensació que hi és del tot”: d’aquí ve el títol de la novel·la. La tria del nom de la protagonista és un homenatge a la Mila de *Solitud* de Víctor Català, perquè el personatge de *No soc aquí* entronca “amb el seu feresteguisme”.

Una primera persona creativa

“L’ús de la primera persona m’ha anat bé per descabellar els records del personatge i endreçar-los”, diu Ballbona abans d’afegir que no es

tracta d’una novel·la autobiogràfica i que està segura que la seva família llegirà el llibre “amb tranquil·litat i un somriure”. El context social i les diferències socials també hi apareixen. “M’interessava abordar el façanisme, les coses que aparentem -comenta-. Sembla que ningú vingui d’enlloc, però les circumstàncies familiars i socials ens marquen més del que pensem”.

“Quan llegeixes aquesta novel·la t’adones que l’Anna t’està explicant moltes coses de generacions que ens hem desclatat”, diu Casacuberta. “La mirada de la narradora és el que fa que aquest llibre sigui interessantíssim i preciós”, explica l’editora d’Anagrama, Silvia Sesé.

Anagrama publicarà *No soc aquí* al març i la traducció castellana al juny. El jurat va recomanar també la publicació d’una altra de les novel·les presentades al premi, *Terres mortes*, de Núria Bendicho. —